

موارد اختلاف در فتوی در محاسبه خمس

«خمس در اموال کودک»

سؤال: آیا به منافع کسب ملال کودک، که زائد بر مأونه سال باشد، خمس تعلق می‌گیرد؟ در صورت تعلق، چه کسی باید بپردازد؟

امام خمینی (رحمة الله عليه)	بله تعلق می‌گیرد و بنابر احتیاط واجب بعد از آن که بالغ شد، باید خمس آن را بدهد.	العروة الوثقی ج ۲/ ص ۲۱۴/ م ۸۴
آیت الله اراکی (رحمة الله عليه)	بله تعلق می‌گیرد و بنابر احتیاط واجب بعد از آن که بالغ شد، باید خمس آن را بدهد	همان
آیت الله بهجت (رحمة الله عليه)	بله تعلق می‌گیرد و ولی می‌تواند پیش از بلوغ خمس آن را بدهد و اگر ندهد خود طفل باید بعد از بلوغ خمس آن را بدهد.	جامع المسائل ۱۳۸۳ جلد ۲ صفحه ۱۶۰
آیت الله تبریزی (رحمة الله عليه)	پرداخت خمس واجب نیست.	
مقام معظم رهبری حفظه الله	بله تعلق می‌گیرد و بنابر احتیاط واجب بعد از آن که بالغ شد خودش بپردازد.	
آیت الله خوئی (رحمة الله عليه)	پرداخت خمس واجب نیست.	منهاج الصالحین (العبادات) ۱۴۱۰ هـ ق جلد ۱ صفحه ۳۴۱ و ۳۴۲ م ۱۲۴۳
آیت الله سیستانی (دام ظلّه)	بله تعلق می‌گیرد و بر ولی صغیر واجب است که خمس آن را بدهد و چنانچه نداد بر صغیر (خود طفل) بعد از بلوغ واجب است که خودش، خمس آن را بدهد.	همان / ۱۴۲۶ هـ ق / ج ۱ / ص ۳۴۱ و ۳۴۲
آیت الله شبیری زنجانی (دام ظلّه)	بله تعلق می‌گیرد و باید ولی خمس را بپردازد و اگر ندهد بعد از آن که بچه بالغ شد باید خمس آن را بدهد.	المسائل الشرعیه ۱۴۲۸ هـ ق / ص ۳۹۰ / م ۱۸۰۳
آیت الله صافی (دام ظلّه)	بله تعلق می‌گیرد و ولی او می‌تواند پیش از بلوغ او خمس آن را بدهد و اگر بعد از تمام شدن سال، خمس را ندهد نمی‌تواند در آن مال تصرف نماید و در این صورت بر خود صغیر واجب است بعد از آن که بالغ شد خمس آن را بدهد.	جامع الاحکام ۱۳۸۲ / ج ۱ / ص ۱۹۴
آیت الله فاضل (رحمة الله عليه)	بله تعلق می‌گیرد و بنابر احتیاط واجب ولی او باید خمس آن را بدهد و الا خود او بعد از بلوغ باید بلافاصله خمس آن را بدهد.	العروة الوثقی مع تعلیقات ۱۴۲۲ هـ ق / ص ۲۰۰

العروة الوثقی ۱۴۲۵هـ ق/ج ۲/ص ۲۱۴	بله تعلق می‌گیرد و ولیّ او می‌تواند پیش از بلوغ او خمس آنرا بدهد و اگر بعد از تمام شدن سال، خمس را ندهد نمی‌تواند در آن مال تصرف نماید و در این صورت بر خود صغیر واجب است بعد از آن که بالغ شد خمس آنرا بدهد.	آیت الله گلپایگانی (رحمة الله علیه)
العروة الوثقی/۱۴۲۸هـ ق/ج ۲/ص ۲۴۲	بله تعلق می‌گیرد و بنابر احتیاط واجب بعد از آن که بالغ شد، خمس آنرا بدهد.	آیت الله مکارم (دام ظلّه)
التعلیقات علی کتاب العروه ص ۲۴۳/م ۸۴	بله تعلق می‌گیرد ولی، ولیّ او می‌تواند پیش از بلوغ او خمس آنرا بدهد و اگر بعد از تمام شدن سال خمس را ندهد، تصرف در آن مال برای او جائز نیست و در این صورت بر خود صغیر واجب است پس از بلوغ آنرا بدهد.	آیت الله نوری (دام ظلّه)

خمس پاداش سنوات کار

سؤال: آیا مبلغی که به عنوان سنوات پس از بازنشستگی، بازمیرد یا استعفاء به کارمند پرداخت می‌گردد و بعضاً به آن پاداش نیز می‌گویند، خمس دارد؟

در صورت تعلق خمس، آیا خمس آن به ممض دریافت باید پرداخت شود یا سر سال خمس؟

در زائد بر مأونه سال، احتیاطاً خمس دارد.	آیت الله بهجت (رحمة الله علیه)
در فرض سؤال چنانچه مبلغ مزبور زائد بر مأونه بود و سال بر آن گذشته باید تخمیس کند.	آیت الله تبریزی (رحمة الله علیه)
اگر پاداش باشد خمس ندارد.	مقام معظم رهبری (مدظلّه)
اگر تا سال خمسی بماند و صرف در مخارج زندگی نشود خمس دارد.	آیت الله سیستانی (دام ظلّه)
مبلغ مذکور ربح سال محسوب می‌شود و اگر سال بگذرد و صرف مأونه نشود خمس دارد.	آیت الله گلپایگانی (رحمة الله علیه)
اگر سال بر آن بگذرد و صرف در مأونه زندگی شما نشود خمس تعلق می‌گیرد و الا خمس ندارد و می‌توانید برای این مال از همان وقتی که دریافت می‌کنید سال جداگانه قرار بدهید.	آیت الله فاضل (رحمة الله علیه)
اگر پاداش سنوات، هدیه باشد بنابر احتیاط واجب در مازاد بر مأونه سال، خمس دارد و اگر حقوق باشد، در مازاد بر مأونه سال خمس دارد.	آیت الله مکارم (دام ظلّه)
آنچه بعد از بازنشستگی به صورت ماهیانه می‌دهند و همچنین مبلغی که به عنوان بازخرید یا استعفاء می‌دهند متعلق خمس است و باید سر سال خمسی، خمس آن‌ها را بدهند، ولی مبلغی که بعد از بازنشستگی یک مرتبه می‌دهند چون عنوان هبه و بخشش دارد، متعلق خمس نمی‌باشد.	آیت الله نوری همدانی (دام ظلّه)

خمس مهریه در عقد موقت

سؤال: آیا به مهریه در عقد موقت خمس تعلق می‌گیرد؟

تحریر الوسیله / ۱۴۰۸ / ج ۱ / ص ۳۵۶	خمس ندارد.	امام خمینی (رحمة الله علیه)
المسائل الواضحه / ۱۴۰۸ هـ ق / ج ۱ / ص ۳۵۶	خمس ندارد.	آیت الله اراکی (رحمة الله علیه)
وسيله النجاه، ص ۳۹۲	بنابر احتیاط واجب اگر از مخارج سالش اضافه بیاید خمس دارد.	آیت الله بهجت (رحمة الله علیه)
منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۳۳۷	خمس ندارد.	آیت الله تبریزی (رحمة الله علیه)
در عدم وجود خمس مهریه، فرقی بین مهریه مدت دار و بدون مدت وجود ندارد.		
	خمس ندارد.	آیت الله خوئی (رحمة الله علیه)
منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۳۶۴	خمس ندارد.	آیت الله سیستانی (دام ظلّه)
المسائل الشرعیه ص ۳۸۲، م ۱۷۶۲	بنابر احتیاط واجب اگر از مخارج سالش زیاد بیاید خمس آنرا بدهد.	آیت الله زنجانی (دام ظلّه)
هدایه العباد، ج ۱، ص ۲۷۶	خمس ندارد.	آیت الله صافی (دام ظلّه)
	خمس ندارد.	آیت الله فاضل (رحمة الله علیه)
	خمس ندارد.	آیت الله گلپایگانی (رحمة الله علیه)
العروه، مع التعليقات، ج ۲، ص ۲۲۸	خمس ندارد.	آیت الله مکارم (دام ظلّه)
منتخب المسائل، ۱۴۲۰ هـ ق، ص ۲۲۰	خمس ندارد.	آیت الله نوری (دام ظلّه)
منهاج الصالحین، ۱۳۸۶، ج ۲، ص ۳۸۴	خمس ندارد.	آیت الله وحید خراسانی (دام ظلّه)

خمس وسائل مورد نیاز پسر قبل از ازدواج

سؤال: آیا به وسایل مورد نیاز پسر اعم از (فتفواب، لباس، طلا، خانه و... که برای ازدواج تهیه می‌شود، خمس تعلق می‌گیرد؟

آیت الله بهجت (رحمة الله عليه)	اگر راه تهیه منحصر است خمس ندارد.
آیت الله تبریزی (رحمة الله عليه)	اموالی که قبل از سال عروسی کنار گذاشته می‌شود، خمس دارد چه برای پسر باشد و چه برای دختر باشد.
مقام معظم رهبری مدظله	چنانچه تهیه آنها متعارف بوده و مأونه محسوب شود، خمس ندارد.
آیت الله سیستانی (دام ظلّه)	بله به پول و مانند آن خمس تعلق می‌گیرد ولی چیزهایی که بعداً نیاز دارند و متعارف است که زودتر تهیه می‌کنند به نحوی که تأخیر آن عرفاً کوتاهی و تقصیر در زندگی شمرده شود مثل تهیه جهیزیه در عرف ما برای دختران خمس ندارد.
آیت الله صافی (دام ظلّه)	اگر سال بر آن وسائل بگذرد خمس دارد.
آیت الله فاضل (رحمة الله عليه)	حکم جهیزیه را دارد. ^۱
آیت الله گلپایگانی (رحمة الله عليه)	چیزهایی که در همان سال ازدواج مورد احتیاج است، جزء مأونه محسوب می‌شود. (خمس ندارد)
آیت الله مکارم (دام ظلّه)	اگر افراد مجرد از درآمد میان سال به مرور زمان لوازم ازدواج تهیه کنند در صورتی که این کار در میان مردم رایج باشد و به صورت هزینه معمول درآید خمس ندارد.
آیت الله نوری همدانی (دام ظلّه)	اگر راهی غیر از این ندارد که لوازم آینده زندگی را به تدریج بخرد چنانچه از منافع آن سال باشد و از شأنش زیاد نباشد، اشکال ندارد.

۱. و همچنین است نسبت به پس انداز خود پسر یا پدر برای او، در صورتی که به موقع باشد و نتواند یکجا تهیه کند و در حد شأن باشد. به صفحه بعد مراجعه شود.

خمس جهیزیه یا پول پس انداز شده برای آن

سؤال: آیا به جهیزیه یا پولی که برای آن کنار می گذارند، خمس تعلّق می گیرد؟

<p>تحریر الوسيله ج ۱، ص ۳۵۹ و ۳۶۰</p>	<p>جهیزیه: اگر انسان نتواند یک جا جهیزیه دختر را تهیه کند و مجبور باشد هر سال مقداری از آن را تهیه نماید یا در شهری باشد که معمولاً هر سال مقداری از جهیزیه دختر را تهیه می کنند به طوری که تهیه نکردن آن عیب باشد؛ چنانچه در بین سال از منافع آن سال جهیزیه بخرد، خمس ندارد. پول آن: اگر پول کنار بگذارد خمس دارد.</p>	<p>امام خمینی (رحمة الله عليه)</p>
	<p>جهیزیه: تهیه جهیزیه در سال هایی که دختر در معرض شوهر نمودن است، خمس ندارد. پول آن: اگر پولی را برای تهیه جهیزیه پس انداز نماید در صورتی که نمی شود با آن پول یک مرتبه تمام جهیزیه را خرید و در مدت کمی مثلاً دو یا سه سال می تواند آن چیز را بخرد و عرفاً می گویند محتاج به آن چیز است، خمس ندارد.</p>	<p>آیت الله بهجت (رحمة الله عليه)</p>
	<p>جهیزیه: اگر انسان در شهری باشد که معمولاً هر سال مقداری از جهیزیه دختر را تهیه می کنند چنانچه در بین سال از منافع آن جهیزیه ای بخرد و از شأنش هم زیاد نباشد، بنابر احتیاط لازم خمس آن را بدهد و اگر از شأنش زیاد باشد یا از منافع آن سال در سال بعد جهیزیه تهیه نماید، باید خمس آن را بدهد. و حتی تخمیس آنچه را قبل از سال بلوغ دختر به او تملیک کرده اند بر دختر بعد از بلوغ واجب نیست. پول آن: چنانچه پول جهیزیه نگهداری شود و از آن سال بگذرد، خمس آن باید داده شود.</p>	<p>آیت الله تبریزی (رحمة الله عليه)</p>
	<p>جهیزیه: اگر به علت عدم توانایی از تهیه یک باره آن هنگام نیاز، ناگزیر از تهیه تدریجی و نگهداری آن برای زمان احتیاج باشد و مقدار آن هم به اندازه شأن عرفی شما باشد، در این صورت جزء مأونه محسوب می شود و خمس ندارد. پول آن: اگر پول جهیزیه را کنار می گذارند باید سر سال، خمس آن پرداخت شود، مگر آن که بخواهند در آینده نزدیک صرف خرید لوازم ضروری ازدواج نمایند و با پرداخت خمس آن نتوانند باقی مانده لوازم مورد نیاز را تهیه کنند.</p>	<p>مقام معظم رهبری (دام ظلّه)</p>
	<p>جهیزیه: اگر انسان در شهری باشد که معمولاً هر سال مقداری از جهیزیه دختر را تهیه می کنند چنانچه در بین سال از منافع آن جهیزیه ای بخرد و از شأنش هم زیاد نباشد، لازم نیست خمس آن را بدهد و اگر از شأنش زیاد باشد یا از منافع آن سال در سال بعد جهیزیه تهیه نماید، باید خمس آن را بدهد. پول آن: اگر پول را کنار بگذارد و از آن سال بگذرد خمس دارد.</p>	<p>آیت الله خوئی (رحمة الله عليه)</p>

	<p>جهیزیّه: اگر چنین متعارف باشد که انسان جهیزیّه دخترش را در سال‌های متعدد، تدریجاً تهیّه کند و تهیّه نکردن جهیزیّه منافی شأنش باشد هر چند از جهت این نتواند در وقتش تهیّه کند، اگر در بین سال از منافع آن سال مقداری جهیزیّه بخرد که از شأنش زیاد نباشد و عرفاً تهیّه آن مقدار در یک سال جزء مصارف سالیانه متعارف او شمرده شود، لازم نیست خمس آن را بدهد.</p> <p>سؤال: در صورتی که انسان نتواند یک دفعه جهیزیّه را تهیّه کند، آیا با پولی که برای خرید آن کنار می‌گذارد، خمس تعلق می‌گیرد؟ بله خمس دارد.</p>	<p>آیت الله سیستانی (دام ظلّه)</p>
<p>المسائل الشرعيه ص ۳۸۷</p>	<p>اگر لازم باشد انسان برای تأمین مخارج زندگی در سال‌های آینده مثل جهیزیّه یا خرید منزل، پول یا جنسی را کنار بگذارد و بدون این کار نتواند در سال‌های آینده مخارج خود را تأمین کند؛ پول یا جنسی را که کنار می‌گذارد خمس ندارد.</p>	<p>آیت الله زنجانی (دام ظلّه)</p>
<p>جامع الاحکام ج ۱، ص ۲۰۷</p>	<p>جهیزیّه: اگر جهیزیّه وقتی تهیّه شود که دختر در معرض ازدواج است و اتفاقاً چند سال بگذرد و شوهر نکرده باشد خمس ندارد، ولی اگر دختر مثلاً در سن پنج سالگی باشد و تدریجاً برای او جهیزیّه بخرند خمس دارد.</p> <p>پول آن: اگر تهیّه بعضی اقلام جهیزیّه بدون کنار گذاشتن پول که قهراً سال هم بر آن می‌گذرد و برای شخص خرید یک جا ممکن نباشد در این صورت به پولی که جهت تهیّه آن کنار گذاشته خمس تعلق نمی‌گیرد.</p>	<p>آیت الله صافی (دام ظلّه)</p>
<p>جامع المسائل ج ۱ ص ۱۸۷ و ص ۱۸۸</p>	<p>جهیزیّه: اگر انسان نتواند یک جا جهیزیّه دختر را تهیّه کند و مجبور باشد که هر سال مقداری از آن را تهیّه نماید یا در شهری باشد که معمولاً هر سال مقداری از جهیزیّه دختر را تهیّه کنند و تهیّه آن مورد حاجت باشد خمس ندارد.</p> <p>پول آن: اگر تهیّه مورد نیاز و در حدّ شأن جهیزیّه راهی غیر از این نداشته باشید و موقع نیاز نتوانید تهیّه کنید، خمس به آن تعلق نمی‌گیرد.</p>	<p>آیت الله فاضل (رحمة الله علیه)</p>
<p>مجمع المسائل ج ۱ ص ۳۳۷</p>	<p>جهیزیّه: اگر موقعی که دختر در معرض ازدواج است، جهیزیّه مورد حاجت او را خریداری نمایند خمس به آن تعلق نمی‌گیرد اگر چه سال بر آن بگذرد. پول آن: ولی اگر پول کنار بگذارند، به آن خمس تعلق می‌گیرد.</p>	<p>آیت الله گلپایگانی (رحمة الله علیه)</p>
	<p>جهیزیّه: در مناطقی که اگر جهیزیّه را قبلاً تهیّه نکنند عیب است و یا این که تهیّه آن جز به صورت تدریجی مشکل است، خمس ندارد. در غیر این صورت خمس دارد. پول آن: اگر پول کنار بگذارند خمس به آن تعلق می‌گیرد، اما اگر زیاد در زحمت باشد، خمس آن را به آن می‌بخشیم. (برای کسانی که از نظر موقعیت مالی، ضعیف هستند).</p>	<p>آیت الله مکارم (دام ظلّه)</p>

<p>هزار و یک مسأله فقهی ج ۱، ص ۸۴</p>	<p>جهیزیه: اگر در منطقه‌ای باشد که معمولاً جهیزیه دختر را به تدریج تهیه می‌کنند به این معنا هر سال مقداری از آنرا تهیه می‌کنند چنانچه در بین سال مقداری از منافع آن، جهیزیه بخرد و از شانس زیاد نباشد، لازم نیست خمس آنرا بدهد. پول آن: اگر نمی‌تواند وسائل جهیزیه را از درآمد بین سال خریداری نماید و به اندازه احتیاج و متعارف باشد، خمس ندارد.</p>	<p>آیت الله نوری (دام‌ظله)</p>
	<p>جهیزیه: اگر انسان در شهری باشد که معمولاً هر سال مقداری از جهیزیه دختر را تهیه می‌کنند در صورتی که آن شخص نتواند در غیر این صورت جهیزیه را تهیه کند و ندادن جهیزیه منافی شأن او باشد چنانچه در بین سال از منافع آن سال جهیزیه بخرد، خمس ندارد. پول آن: اگر کنار گذاشتن جنس به دلیل عدم توانایی یا قدیمی شدن مدل آن، مقدور نیست، پول کنار بگذارد و خمس ندارد.</p>	<p>آیت الله وحید خراسانی (دام‌ظله)</p>

تکلیف خمس اشیاء خارج شده از عنوان جهیزیه قبل از ازدواج

سؤال: آیا به پاره‌های که سال‌ها برای جهیزیه کنار گذاشته شده و قبل از ازدواج، توسط دفتر یا مادر دفتر مورد استفاده قرار گیرد، چون از عنوان جهیزیه خارج و داخل در مأونه شده، خمس تعلق می‌گیرد؟

<p>بله خمس دارد.</p>	<p>آیت الله بهجت (رحمت الله)</p>
<p>در فرض مزبور شخصی که پارچه مزبور را خریده و آنرا کنار گذاشته و بر آن سال گذشته باید خمس آن پارچه را بپردازد و چنانچه پارچه را به دیگری داده و شخص دیگر قبل از گذشت سال آنرا دوخته و از آن استفاده کرده بر گیرنده هدیه خمس واجب نیست لکن هدیه دهنده باید خمس پارچه را بپردازد.</p>	<p>آیت الله تبریزی (رحمة الله علیه)</p>
<p>اگر آنرا به دختر بخشیده و تحویل او داده باشند، در این صورت هر چند با استفاده کردن خود او و یا دیگران به اذن او، قبل از ازدواج از عنوان جهیزیه خارج شود، مشمول خمس نیست و در غیر این صورت به قیمت خرید، مشمول خمس می‌باشد.</p>	<p>مقام معظم رهبری (دام‌ظله)</p>
<p>خمس ندارد.</p>	<p>آیت الله سیستانی (دام‌ظله)</p>
<p>بله در فرض سؤال چنانچه از تاریخ تهیه آن پارچه یک سال گذشته و بعد به مصرف رسیده خمس تعلق می‌گیرد.</p>	<p>آیت الله صافی (دام‌ظله)</p>
<p>آری خمس دارد ولی اگر در زحمت باشد، خمس آنرا به شما بخشیدیم.</p>	<p>آیت الله مکارم (دام‌ظله)</p>
<p>خیر خمس ندارد.</p>	<p>آیت الله فاضل (رحمة الله علیه)</p>
<p>در فرض سؤال که جزء مأونه شده خمس به آن تعلق نمی‌گیرد.</p>	<p>آیت الله نوری (دام‌ظله)</p>

خمس سیسمونی (بعد از تولد نوزاد)

سؤال: آیا لباس نوزاد و سیسمونی متعلق خمس واقع می‌شود؟

آیت الله بهجت (رحمة الله عليه)	اگر در طول سال در معرضیت نیاز و استفاده هم نباشد خمس دارد علی‌الاحوط عندالندبی. چون ملک طفل است و بعد از بلوغ اگر محل نیاز نبود خمس دارد علی‌الاحوط‌الوجوبی.
آیت الله تبریزی (رحمة الله عليه)	آنچه به نوزاد تملیک شده خمس ندارد و اگر به جهت تولد نوزاد چیزی را به پدر یا مادر او تملیک کرده‌اند که برای خودشان یا بر نوزاد صرف‌کنند در صورت صرف آن در مورد احتیاج در آن سال خمس ندارد و اگر صرف در مأونه سال نشده و مال ارزش‌دار بود تخمیس گردد.
مقام معظم رهبری (دام ظلّه)	اگر در حد شأن باشد، جزء مأونه است و خمس ندارد.
آیت الله زنجانی (دام ظلّه)	اگر مورد نیاز باشد خمس تعلق نمی‌گیرد.
آیت الله صافی (دام ظلّه)	در فرض سؤال اگر در حد شأن و بدون زیاده روی باشد خمس ندارد.
آیت الله مکارم (دام ظلّه)	هرگاه در زمان حاجت طبق معمول تهیه شده خمس ندارد.
آیت الله فاضل (رحمة الله عليه)	اگر به مقدار نیاز و مطابق شأن باشد خمس ندارد.
آیت الله نوری (دام ظلّه)	در صورتی که تهیه آن زمانی است که بر حسب رسوم عرفی مورد حاجت است خمس ندارد.

تکلیف خمس در خریدن خانه با پول فروش خانه قبلی

سؤال: اگر شش‌مسی بخواهد خانه فودرا بفروشد و خانه جدیدی با این پول و پول دیگری خریداری کند، آیا باید خمس آن را بدهد؟

مقام معظم رهبری (دام ظلّه)	اگر از درآمد بین سال خریده خمس ندارد ولی اگر از پول خمس نداده خانه را خریده خمس آن واجب است.
آیت الله فاضل (رحمة الله عليه)	سؤال: آیا خانه جدیدی که از پول فروش خانه قبلی خریداری شده، متعلق خمس واقع می‌شود؟ اگر در خانه قبلی یک سال یا بیش تر سکونت داشته باشد خمس ندارد.

خمس سیسمونی (قبل از تولد نوزاد)

سؤال: متعارف است خانواده دفتر همانند جهیزیه، وسایلی را تمت عنوان سیسمونی فراهم می‌کنند، آیا به این وسایل خمس تعلق می‌گیرد؟

در صورت تعلق خمس، چه کسی و چه زمانی باید آنرا پرداخت نماید؟

آیت الله بهجت (رحمة الله علیه)	جهیزیه و چیزی که مثل آن باشد خمس ندارد.
آیت الله تبریزی (رحمة الله علیه)	آنچه به طور متعارف در معرض استفاده در طول سال یا مصرف می‌شود خمس ندارد و آنچه زاید است مالک آن باید در آخر سال خمس آنرا بپردازد. اگر به دختر بالغ بخشیده‌اند و در اختیار او در زمان بلوغ قرار گرفته ملک او شده و سال از زمان در اختیار گرفتن یعنی قبض شروع می‌شود. و اگر در زمان قبل از بلوغ بخشیده شده و در اختیار یعنی قبض پدر یا جد پدری یا قیم شرعی او قرار گرفته خمس ندارد. و خمس در جهیزیه بنا بر احتیاط واجب است در صورتی که در اختیار دختر قرار گرفته و به او نبخشیده‌اند و خمس بر کسی واجب است که پولش یا عین آن مال او است.
مقام معظم رهبری (دام ظلّه)	آنچه جزء مخارج خانواده دختر محسوب می‌شود، خمس ندارد.
آیت الله سیستانی (دام ظلّه)	اگر تهیه آن از قبیل متعارف باشد بنحوی که اگر قبلاً تهیه نکند برای تهیه اش در موقع خود به سختی می‌افتد خمس ندارد.
آیت الله صافی (دام ظلّه)	حکم جهیزیه را دارد که اگر زائد بر شأن نباشد، خمس ندارد.
آیت الله فاضل (رحمة الله علیه)	خیر اگر مانند جهیزیه در لزوم نتواند یک جا تهیه کند خمس ندارد.
آیت الله مکارم (دام ظلّه)	در صورتی که در آستانه نیاز باشد و تهیه آن جز به صورت تدریجی ممکن نباشد خمس ندارد.
آیت الله نوری (دام ظلّه)	در فرض سؤال چنانچه نتواند یک جا آنرا خریداری نماید و ناچار باشد تدریجاً تهیه نماید متعلق خمس نیست.

تکلیف خمس سیسمونی قبل از ازدواج

سؤال: آیا سیسمونی که قبل از ازدواج دفتر برای او تهیه می‌شود خمس دارد؟

آیت الله بهجت (رحمة الله علیه)	بله خمس دارد.
--------------------------------	---------------

خمس هدیه

سؤال: آیا به هدیه‌ای که تا سال فمسی بدون استفاده باقی مانده، فمس تعلق می‌گیرد؟

تحریر الوسيله ص ۳۵۶	واجب نیست خمس آنرا بدهد.	امام خمینی (رحمة الله عليه)
المسائل الواضحه ص ۲۳۱	باید خمس آنرا بدهد.	آیت الله اراکی (رحمة الله عليه)
وسيله النجاه ج ۱ ص ۳۹۲	بنابر احتیاط واجب باید خمس آنرا بدهد.	آیت الله بهجت (رحمة الله عليه)
منهاج الصالحين ج ۱ ص ۳۲۷	اگر آن هدیه چیز کم و کوچکی حساب نشود، خمس آنرا باید بدهد.	آیت الله تبریزی (رحمة الله عليه)
	هبه و هدیه خمس ندارد.	مقام معظم رهبری (دام ظلّه)
منهاج الصالحين ج ۱ ص ۳۳۱	خمس آنرا باید بدهد.	آیت الله خوئی (رحمة الله عليه)
همان ص ۳۹۲	خمس آنرا باید بدهد.	آیت الله سیستانی (دام ظلّه)
المسائل الشرعيه ص ۳۸۱	اگر مالی که بدست آورده ارزشمند باشد، لازم است خمس آنرا بدهد، بلکه بنابر احتیاط مال ارزشمندی هم نباشد، خمس آنرا بدهد.	آیت الله زنجانی (دام ظلّه)
هدايه العباد ج ۱ ص ۲۷۶	خمس آنرا باید بدهد.	آیت الله صافی (دام ظلّه)
العروة الوثقى مع تعليقات ج ۲ ص ۱۹۰	احتیاط واجب آن است که خمس آنرا بدهد.	آیت الله فاضل (رحمة الله عليه)
هدايه العباد ج ۱ ص ۳۲۳	واجب است خمس آنرا بدهد.	آیت الله گلپایگانی (رحمة الله عليه)
العروة الوثقى مع تعليقات ج ۲ ص ۲۲۸	احتیاط واجب آن است که خمس آنرا بدهد.	آیت الله مکارم (دام ظلّه)
همان / ص ۲۳۸	هدیه خمس ندارد.	آیت الله نوری همدانی (دام ظلّه)
	در صورتی که آن مال بخشیده شده قدر و قیمت قابل توجهی نزد مردم داشته باشد، باید خمس آنرا بدهد.	آیت الله وحید خراسانی (دام ظلّه)

خمس جهیزیه استفاده نشده بعد از ازدواج

سؤال: آیا جهیزیه متعارفی که بعد از گذشت یک سال از ازدواج، مورد استفاده قرار نگرفته متعلق خمس است؟

امام خمینی (رحمة الله عليه)	اگر مورد نیاز باشد خمس ندارد.
آیت الله بهجت (رحمة الله عليه)	آنچه از جهیزیه که تا آخر سال استفاده نکرده، خمس دارد، مگر آنکه استفاده نکردن او اتفاقی بوده و آن چیز نیاز منزل اوست و یا چیزی است که نداشتن آن خلاف شأن اوست، در این صورت خمس ندارد.
آیت الله تبریزی (رحمة الله عليه)	مقداری که از لوازم و مایحتاج زندگی بوده و مطابق شأن زن می باشد، خمس ندارد، هر چند تا یک سال مورد استفاده قرار نگیرد.
مقام معظم رهبری (دام ظلّه)	اگر مورد نیاز و مطابق شأن عرفی است خمس ندارد.
آیت الله خوئی (رحمة الله عليه)	اگر داشتن آن ها عرفاً ضروری باشد و نداشتن آن ها نقص حساب شود خمس ندارد.
آیت الله سیستانی (دام ظلّه)	باید خمس آن را بپردازد مگر این که وجود آن در خانه ضروری باشد و در وقت نیاز نتواند فوراً آن را تهیه کند، در این صورت اگر تهیه آن از قبل متعارف باشد خمس ندارد.
آیت الله صافی (دام ظلّه)	اگر چیزی که از آن استفاده ننموده در معرض حاجت فعلی اوست و اتفاقاً در بین سال مورد استفاده قرار نگرفته و یا چیزی است که جزء جهیزیه قرارداد آن از شوون عروس است خمس ندارد.
آیت الله فاضل (رحمة الله عليه)	اگر در سال های بعد مورد نیاز باشد خمس ندارد.
آیت الله گلپایگانی (رحمة الله عليه)	چیزهایی از جهیزیه که برای حفظ آبرو به او داده اند و مورد احتیاج بوده، خمس ندارد.
آیت الله مکارم (دام ظلّه)	اگر مورد نیاز باشد خمس ندارد مگر مواد غذایی که همراه جهیزیه می دهند سر سال خمسی، خمس دارد و دختر باید خمس آن را بدهد.
آیت الله نوری (دام ظلّه)	اگر هبه باشد خمس ندارد و اگر هبه نباشد خمس دارد، ولی اگر جزء شئون زن و لوازم ضروری زندگی باشد هر چند سال بگذرد خمس ندارد.
آیت الله وحید خراسانی (دام ظلّه)	در فرض سؤال آنچه مورد استفاده قرار نگرفته متعلق خمس است.

تکلیف خمس خانه‌ای که به فرزندان بخشیده می‌شود

سؤال: اگر شصتی بخواهد فانه‌مورا بعد از پندسال زندگی در آن به فرزندان نمود ببخشد، آیا قبل از بمشش باید فمس آنرا بدهد؟

تحریر الوسيله ج ۱ ص ۳۵۷ م ۱۱	در صورتی که از شأن او زیادنباشد، از مخارج سال حساب می‌شود. (خمس ندارد)	امام خمینی (رحمة الله عليه)
المسئله الواضحه ج ۱ ص ۳۰۸	در صورتی که از شأن او زیادنباشد، از مخارج سال حساب می‌شود. (خمس ندارد)	آیت الله اراکی (رحمة الله عليه)
وسيلة النجاه ص ۳۹۳ م ۴	در صورتی که از شأن او زیادنباشد، از مخارج سال حساب می‌شود. (خمس ندارد)	آیت الله بهجت (رحمة الله عليه)
منهاج الصالحين ج ۱ ص ۳۴۰ م ۱۲۱۷	در صورتی که از شأن او زیادنباشد، از مخارج سال حساب می‌شود. (خمس ندارد)	آیت الله تبریزی (رحمة الله عليه)
در فرض مرقوم، خمس ندارد.		مقام معظم رهبری (دام ظلّه)
همان ص ۳۳۴	در صورتی که از شأن او زیادنباشد، از مخارج سال حساب می‌شود. (خمس ندارد)	آیت الله خوئی (رحمة الله عليه)
همان ص ۳۹۵	در صورتی که از شأن او زیادنباشد، از مخارج سال حساب می‌شود. (خمس ندارد)	آیت الله سیستانی (دام ظلّه)
المسائل الشرعيه ص ۳۸۶	مالی راکه به کسی می‌بخشد به مقداری که متعارف است از مخارج سالیانه حساب می‌شود. (خمس ندارد).	آیت الله زنجانی (دام ظلّه)
هدایه العباد ج ۱ ص ۲۷۷	در صورتی که از شأن او زیادنباشد، از مخارج سال حساب می‌شود. (خمس ندارد)	آیت الله صافی (دام ظلّه)
خیر خمس ندارد.		آیت الله فاضل (رحمة الله عليه)
همان ص ۳۲۴	مالی راکه به کسی می‌بخشد به مقداری که متعارف است از مخارج سالیانه حساب می‌شود. (خمس ندارد).	آیت الله گلپایگانی (رحمة الله عليه)
العروه الوثقی مع تعلیقات ج ۲ ص ۳۰۳	مالی راکه به کسی می‌بخشد به مقداری که متعارف است از مخارج سالیانه حساب می‌شود. (خمس ندارد).	آیت الله مکارم (دام ظلّه)
همان ص ۲۳۳	مالی راکه به کسی می‌بخشد به مقداری که متعارف است از مخارج سالیانه حساب می‌شود. (خمس ندارد).	آیت الله نوری (دام ظلّه)
منهاج الصالحين ج ۲ ص ۳۵۱	مالی راکه به کسی می‌بخشد به مقداری که متعارف است از مخارج سالیانه حساب می‌شود. (خمس ندارد).	آیت الله وحید خراسانی (دام ظلّه)

بخشش اموال به قصد فرار از اموال

سؤال: آیا بخشش اموال به قصد فرار از خمس، جایز است؟

امام خمینی (رحمة الله عليه)	اگر هبه زائد بر شأن یا برای فرار از خمس باشد، خمس آن چیز باید داده شود.
آیت الله اراکی (رحمة الله عليه)	بعید نیست فرار از خمس مثل فرار از صوم باشد به سفر و خمس از او ساقط باشد.
آیت الله بهجت (رحمة الله عليه)	اگر بخشش زائد بر شأن او نباشد، جایز است.
آیت الله تبریزی (رحمة الله عليه)	اگر بخشش در حد شأن باشد اشکال ندارد ولی اگر بخشش حيله‌ای برای فرار از خمس باشد مثل این که مال خود را به کسی ببخشد و با او قرار بگذارد که بعد از گذشت سال خمسی مال را به صاحب مال برگرداند باید خمس آن را بدهد.
مقام معظم رهبری (دام ظلّه)	اگر به مقداری باشد که عرفاً مناسب شأن باشد و بخشش صوری و به قصد فرار از خمس هم نباشد، خمس ندارد، ولی اگر بخشش صوری و برای فرار از خمس باشد، خمس واجب ساقط نمی شود.
آیت الله سیستانی (دام ظلّه)	اگر مناسب شأن وی باشد خمس ندارد.
آیت الله صافی (دام ظلّه)	اگر بخشش در حد شأن باشد، اشکال ندارد.
آیت الله فاضل (رحمة الله عليه)	در صورتی که بخشش مناسب با شأن انسان نباشد، راه فرار از خمس نمی باشد و باید خمس آن را بدهد همچنین است اگر بخشش به عنوان حيله‌ای برای فرار از خمس باشد مثل این که مال خود را به کسی بخشیده و با او قرار بگذارد که بعد از فرارسیدن سال خمسی مال را به صاحب مال ببخشد. (اگر بخشش زائد بر شأن نباشد و به خاطر خمس ندادن آن را ببخشد اشکال ندارد و جایز است).
آیت الله گلپایگانی (رحمة الله عليه)	اگر در حد شأن باشد اشکال ندارد ولی اگر بخشش حيله‌ای برای فرار از خمس باشد مثل این که مال خود را به کسی ببخشد و با او قرار بگذارد که بعد از گذشت سال خمسی، مال را به صاحب مال ببخشد، باید خمس آن را بدهد.
آیت الله مکارم (دام ظلّه)	چنانچه واقعاً ببخشد و این مقدار بخشش در شأن او باشد خمس به او تعلق نمی گیرد؛ ولی از فضیلتی محروم شده است.
آیت الله نوری (دام ظلّه)	اگر بخشش به اندازه شأن و موقعیت او باشد و برای فرار از خمس نباشد، اشکال ندارد.

مجمع المسائل

ج ۱، ص ۳۵۰ و ۳۵۱

هزار و یک مسئله ج ۲، ص ۱۰۱

خمس حقوق بنیاد شهید

سؤال: آیا بر مازاد سالیانه حقوقی که بنیاد شهید به خانواده معظم شهداء می‌دهد، خمس تعلق می‌گیرد؟

امام خمینی (رحمة الله عليه)	خمس ندارد.
آیت الله بهجت (رحمة الله عليه)	بلی اگر تبرعی و مجانی است خمس آن مبنی بر احتیاط است.
آیت الله تبریزی (رحمة الله عليه)	بلی اگر در مأونه سال صرف نشد باید تخمیس گردد .
مقام معظم رهبری (دام ظلّه)	چیزی که بنیاد شهید به خانواده‌های عزیز شهداء هدیه می‌کند، خمس ندارد.
آیت الله سیستانی (دام ظلّه)	خمس دارد.
آیت الله صافی (دام ظلّه)	بلی خمس دارد.
آیت الله فاضل (رحمة الله عليه)	در مورد پولی که بنیاد شهید به خانواده شهید می‌دهد چون ظاهراً به عنوان هبه و بخشش است نه به عنوان حقوق و ماهیانه در برابر عمل و کار، تعلق خمس به نحو احتیاط و جوبی است نه فتوا.
جامع المسائل ج ۱، ص ۲۰۳	
آیت الله مکارم (دام ظلّه)	بنابر احتیاط لازم، در سر سال خمس زیادی را بدهند.
آیت الله نوری (دام ظلّه)	خیر تعلق نمی‌گیرد.
آیت الله وحید خراسانی (دام ظلّه)	در صورتی که قدر و قیمت معتنا بهی نزد مردم داشته باشد و از مخارج زیاد بیاید، باید خمس آن را بدهد.

حکم پرداخت خمس به مرجع دیگر

سؤال: آیا می‌توان سهم امام علیه السلام را به غیر از مرجع تقلید خود پرداخت؟

امام خمینی (ره)	در صورتی به او اذن داده می‌شود که بداند آن مجتهد و مجتهدی که از او تقلید می‌کند، سهم امام علیه السلام را به یک‌طور مصرف می‌کند.
آیت الله بهجت (رحمة الله عليه)	در صورتی به او اذن داده می‌شود که بداند آن مجتهد و مجتهدی که از او تقلید می‌کند، سهم امام علیه السلام را از نظر کم و کیف به یک‌نحو مصرف می‌کند.
آیت الله تبریزی (رحمة الله عليه)	بنابر احتیاط واجب، باید از مجتهدی که تقلید می‌کند اجازه بگیرد و در صورتی به او اذن داده می‌شود که بداند آن مجتهد و مجتهدی که از او تقلید می‌کند، سهم امام علیه السلام را به یک‌طور مصرف می‌کنند.

آیت الله سیستانی (دام ظلّه)	سهم امام علیه السلام را در این زمان باید به مجتهد جامع الشرائط بدهند یا به مصرفی که او اجازه می دهد برسانند و احتیاط لازم آن است که او مرجع اعلم و مطلع بر جهات عامه باشد (بنابر احتیاط نمی تواند به مجتهد دیگر بدهد).
آیت الله زنجانی (دام ظلّه)	در صورتی به او اذن داده می شود که بداند آن مجتهد سهم امام علیه السلام را در مصرفی صرف می کند که مجتهدی که از او تقلید می کند جایز می داند.
آیت الله صافی (دام ظلّه)	در صورتی به او اذن داده می شود که بداند آن مجتهد و مجتهدی که از او تقلید می کند، سهم امام علیه السلام را به یک طور مصرف می کند.
آیت الله فاضل (رحمة الله علیه)	در شرائط فعلی هر فردی باید سهم امام علیه السلام را فقط به مرجع تقلید خود بدهد یا با اجازه مستقیم از دفتر ایشان مصرف کند.
آیت الله گلپایگانی (ره)	در صورتی به او اذن داده می شود که بداند آن مجتهد و مجتهدی که از او تقلید می کند، سهم امام علیه السلام را به یک طور مصرف می کند. هدایه العباد، ج ۱، ص ۲۸۴
آیت الله مکارم (دام ظلّه)	اعطاء خمس به مرجع مقلد در صورتی لازم است که معلوم نباشد مجتهدین دیگر در همان مصارفی که مرجع مقلد لازم می داند مصرف می کنند. و نیز در صورتی که مرجع به عنوان حکم حاکم از مقلدین خود خمس را طلب می کند لازم است، در غیر این دو صورت می توان به نظر مجتهدین دیگر عمل کند.
آیت الله نوری (دام ظلّه)	در صورتی به او اذن داده می شود که بداند آن مجتهد و مجتهدی که از او تقلید می کند، سهم امام علیه السلام را به یک طور مصرف می کند.
آیت الله وحید خراسانی (دام ظلّه)	سهم امام علیه السلام را در این زمان باید به فقیه عارف به مصارف آن بدهند یا به مصرفی که او اجازه می دهد برسانند، و بنا بر احتیاط باید آن فقیه عادل اعلم باشد. (بنابر احتیاط واجب نمی تواند به غیر مجتهد خودش بدهد). منهاج الصالحین ج ۲، ص ۳۷۶

خمس پس انداز مسکن

سؤال: آیا به پولی که برای گرفتن وام فریدفانه در بانک مسکن پس انداز شده است، خمس تعلق می گیرد؟

(شفاص مذکور، مبلغی بیش از مقدار پس انداز بدهکار است که باید به طور اقساط پردازد).

امام خمینی (رحمة الله علیه)	بله باید خمس آن را پردازد.	تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۳۵۹
آیت الله بهجت (رحمة الله علیه)	خیر خمس ندارد.	وسیله النجاه، ص ۳۹۶
آیت الله تبریزی (رحمة الله علیه)	بله باید خمس آن را پردازد.	منهاج الوسیله، ج ۱، ص ۳۴۴
مقام معظم رهبری (دام ظلّه)	اگر پس انداز مذکور از درآمد بین سال بوده و بنادارد آن را برای دریافت وام حفظ کند، سرسال خمسی مشمول وجوب خمس می باشد.	

آیت الله سیستانی (دام ظلّه)	اگر بدهکاری او در همان سال خمسی صورت گرفته است و در هزینه همان سال مصرف شده است خمس بر او واجب نیست.
آیت الله زنجانی (دام ظلّه)	اگر نتواند بدون جمع کردن پول، منزل تهیه کند پول کنار گذاشته شده خمس ندارد.
آیت الله صافی (دام ظلّه)	چنانچه برای تهیه خانه مسکونی مورد نیاز فعلی در حد شأن خودشان راهی به جز طریقه مذکور نداشته باشند به آن خمس تعلق نمی گیرد.
آیت الله فاضل (رحمة الله علیه)	۱. اگر فرد مسکن نداشته باشد و برای تهیه مسکن ناچار به پس انداز باشد خمس ندارد. ۲. اگر در حد شأن آن ها باشد خمس ندارد.
آیت الله مکارم (دام ظلّه)	آری به آن خمس تعلق می گیرد و بدهی اقساطی از آن کسر نمی شود مگر به آن مقدار که زمان پرداخت آن رسیده است ولی در عین حال اگر در زحمت است می تواند خمس را به ذمه بگیرد و در هنگام توانایی بپردازد.
آیت الله نوری (دام ظلّه)	خمس دارد ولی اگر راهی برای خرید خانه جز پس انداز نباشد خمس به آن تعلق نمی گیرد.
آیت الله وحید خراسانی (دام ظلّه)	بنابر احتیاط واجب خمس تعلق می گیرد.

خمس پول فروش خانه

سؤال: اگر کسی خانه اش را بفروشد و خانه ای دیگر بفرد یا بسازد، آیا پول خانه فروخته شده خمس دارد؟ اگر چه بر آن سال نگذرد؟

امام خمینی (رحمة الله علیه)	اگر خانه فروخته شده از ارباح مکاسب و حقوق درآمد بدون دادن خمس تهیه شده (اگر چه بر آن پول سال نگذرد)، پول فروش آن فوراً خمس دارد.
آیت الله بهجت (رحمة الله علیه)	در صورتی که به اصل پول خمس تعلق نگرفته بوده، تبدیلات هم خمس ندارد.
آیت الله تبریزی (ه)	اگر با پولی که خانه را به آن فروخته قبل از یک سال خانه یا چیز دیگر که از مأونه است تحصیل نماید. زیادی قیمت آن نسبت به قیمت خرید خمس ندارد.
مقام معظم رهبری (دام ظلّه)	پول فروش خانه مسکونی اگر در همان سال خمسی صرف خرید خانه مسکونی یا مایحتاج زندگی شود خمس ندارد و همچنین اگر با پرداخت خمس پول باقی مانده برای خرید خانه مورد احتیاج کافی نباشد و نتواند کمبود را از راه های دیگر تأمین نماید لازم نیست خمس آن را بپردازد.
آیت الله خوئی	به قیمت خرید منزل سابق خمس تعلق نمی گیرد، بلی اگر گران تر فروخت آن زیادی،
(رحمة الله علیه)	از ارباح سال فروش است که اگر تا آخر سال صرف در مأونه نشد خمس آن زیادی را، یا هر چه از او مانده باید بدهد.

منهاج الصالحین، ص ۱۴۸	به قیمت خرید منزل سابق خمس تعلق نمی گیرد، بلی اگر گران تر فروخت آن زیادی، از ارباح سال فروش است که اگر تا آخر سال صرف در مأونه نشد خمس آن زیادی را، یا هر چه از او مانده باید بدهد.	آیت الله سیستانی (دام ظلّه)
جامع الاحکام ج ۱، ص ۱۹۸	اگر پولی را که از فروش خانه قبلی به دست آمده در همان سال فروش صرف خرید خانه مسکونی جدید شود خمس ندارد.	آیت الله صافی (دام ظلّه)
	اگر در خانه (قبل) یک سال یا بیش تر سکونت داشته باشد پول فروش آن خانه خمس ندارد.	آیت الله فاضل (رحمة الله علیه)
مجمع المسائلج ۴، ص ۲۰۳	چنانچه قبل از گذشتن سال، تمام پول فروش را به مصرف مأونه برساند خمس ندارد.	آیت الله گلپایگانی (رحمة الله علیه)
	خانه ای که جزء مأونه انسان قرار گرفته اگر بعداً آن را بفروشند به قیمت آن خمس تعلق نمی گیرد، مخصوصاً اگر بخواهند آن را تبدیل به مثل کنند.	آیت الله مکارم (دام ظلّه)
هزار و یک مسئله، ص ۷۴	خمس ندارد.	آیت الله نوری (دام ظلّه)

خمس پول حاصل از فروش ماشین

سؤال: کارمند دولت هستم به مسب نیاز زندگی در کنار خدمت به دولت به فرید و فروش ماشین هم مشغول می باشم مدتی قبل ماشین فودرا

که هنوز در مال پرداختن وام آن هستم، فروتم لطفاً بفرمائید: **۱.** آیا قبل از فرید ماشین دیگر باید خمس آن را بدهم؟

۲. در صورت تعلق خمس، ممکن است از نظر مالی برای فرید ماشین جدید دچار مشکل شوم، وظیفه چیست؟

در خرید و فروش یا تعویض ماشین اگر جزء مأونه یا سرمایه کسب باشد خمس ندارد و دادن بدهی از درآمد بین سال چه از پول آن ماشین باشد یا غیر آن مانعی ندارد و صرف پول شخصی نه خمس در امور خیریه در حد شأن هم بلامانع است و در مصرف خمس به مسئله ۱۴۴۶ رساله رجوع شود.	آیت الله بهجت (رحمة الله علیه)
۱. اگر ماشین قبلی را یک سال تحت استفاده خود داشته اید خمس ندارد. ۲. فعلاً لازم نیست خمس بدهید.	آیت الله فاضل (رحمة الله علیه)

منفعت کسب در یک نگاه کلی به نظر مراجع عظام تقلید

نوری همدانی	مظاهری	تبریزی	خوئی	اراکی	گلپایگانی	سیستانی	مکارم	رهبری	بهجت	فاضل لنکرانی	امام	آیات عظام
ندارد	ندارد	دارد ۲۴	دارد	دارد	دارد	دارد	احتیاط واجب بدهد	ندارد	احتیاط واجب بدهد ۷	احتیاط واجب بدهد	خمس ندارد	هدیه و جایزه اگر از مفارجه سال زیادباید
دارد	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد ۸	دارد	خمس دارد	سرمایه کار
ندارد	ندارد	ندارد ۲۵	---	---	دارد ۲۲	ندارد ۱۷	ندارد	ندارد ۱۲	ندارد	ندارد	ندارد ۴	مد اقل سرمایه مورد نیاز که با دادن خمس نتواند با بقیه آن کار کند
ندارد	ندارد	احتیاط واجب بدهد ۲۶	ندارد	دارد	ندارد	ندارد ۱۸	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	خمس ندارد	جهیزیه دفتر (اگر نمی تواند یک دفعه تهیه کند)
دارد	دارد	دارد ۲۶	---	---	دارد	دارد	دارد	دارد بعد از سه ماه	ندارد ۹	ندارد	خمس دارد	پول جهیزیه دفتر
دارد	دارد	دارد	دارد	---	دارد	دارد	دارد	دارد بعد از سه ماه	ندارد ۹	ندارد	خمس دارد	پس انداز جهت ازدواج

دارد	دارد	دارد	---	---	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد	خمس دارد	بازمیرید(بعداز یکسال)
دارد	دارد	ندارد	احتیاط واجب بدهد	دارد	دارد	ندارد ۲۰	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد ۶	خمس دارد	ارث اگر میّت فمس بدهکار است
ندارد ۳۰	دارد	دارد	دارد	ندارد	دارد	دارد ۲۱	ندارد	ندارد	ندارد	دارد	دارد	خمس دارد	فیش حج (بعداز یکسال)
دارد	دارد	دارد ۳۰	---	---	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد	خمس دارد	کفن و قبر (بعداز یکسال)

راهنمای جدول

۱. اگر آن مبلغ جزء مأونه او باشد خمس ندارد ولی اگر از مأونه او خارج شده باشد خمس دارد.
۲. مگر این که این نگهداری آن به قصد تجارت و زیاد شدن قیمت باشد.
۳. مگر این که قبلاً استطاعت داشته و نتواند برود مگر این که پول را بدهد(که در این صورت خمس ندارد).
۴. سرمایه به مقداری که برای امرارمعاش نیاز است خمس ندارد و مازاد بر آن دارد.
۵. افزایش قیمت سرمایه و اجناس مخمس که برای گران شدن نگه داشته است جزء درآمد سال فروش حساب می شود و خمس دارد.
۶. خمس ارث میّت باید به عنوان دین پرداخت شود و خودارث خمس ندارد.

۷. و اگر زائد بر مأونه است خمس دارد.

۸. اگر سرمایه به اندازه ای است که زندگی مطابق شأن او بدون آن تأمین نمی شود خمس ندارد و اگر سرمایه زیادتر از این بود آن مقدار زیادتر خمس دارد.

۹. اگر برای مدت کمی مثلاً دو یا سه سال بخواهد آن چیز را بخرد و عرفاً می گویند محتاج به آن است خمس ندارد ولی اگر بخواهد بعد از مدت طولانی مثلاً بعد از بیست سال آن چیز را بخرد به طوری که عرفاً بگویند فعلاً به آن محتاج است خمس دارد.

۱۰. عین ارث خمس ندارد هر چند افزایش قیمت پیدا کرده باشد مگر این که سرمایه شود در این صورت در آمدش خمس دارد.

۱۱. و اگر از درآمد بین سال ثبت نام کرده باشد خمس ندارد.

۱۲. اگر به عسر و حرج بیفتد خمس ندارد.

۱۳. اگر از درآمد بین سالش داده که هنوز خمس به آن تعلق نگرفته خمس ندارد.

۱۴. حقوق بازنشستگی از دو قسمت تشکیل می شود:

الف). قسمتی از آن از مبلغی است که در زمان کار از حقوقش کسر کرده اند و الان ماهیانه به او می دهند که این مبلغ پس از یک سال خمس دارد.

ب). قسمت دیگر مبلغی است که صندوق بازنشستگی اضافه می کند و ماهیانه به او می دهند، در این صورت چون هدیه حساب می شود خمس ندارد.

۱۵. فیش حج اگر از درآمد بین سال تهیه شده باشد و در همان سال به حج برود خمس ندارد.

۱۶. اگر از پولی که خمس به آن تعلق نگرفته مهریه خرید خمس ندارد.

۱۷. مگر این که تدریجاً بتواند بدهد که در این صورت خمس دارد.

۱۸. ولی اگر با پولی خرید که سال بر آن گذشته، در آن پول خمس واجب است.

۱۹. اگر قبلاً مقداری از حقوقش را کسر می کرده اند و الآن به او می دهند باید فوراً خمسش را بدهد.
۲۰. اگر التزام عملی به خمس نداشته و یا عقیده به آن نداشته باشد خمس ندارد.
۲۱. پول حج اگر از سود سال‌های گذشته است خمس دارد و اگر از سود امسال است، اگر امسال حج برود خمس ندارد و اگر بماند تا سال‌های بعد اگر برای حج واجب باشد و تمکن از رفتن با فیش آزاد نداشته باشد خمس ندارد و در غیر این دو صورت خمس واجب است و اگر نمی تواند بدهد دست گردان کند.
۲۲. اگر خانه فعلاً مورد احتیاجش باشد و نمی تواند یک مرتبه خریداری کند.
۲۳. اگر هدیه چیز کم یا کوچکی حساب شود چنانچه از مخارج سالش زیاد بیاید باید خمس آن را بدهد.
۲۴. سرمایه‌ای که به مقدار مأونه یک سالش به او نیاز داشته باشد خمس ندارد.
۲۵. مقدار جهیزیه یا پولی که در سال ازدواج و عروسی در عروسی دختر تهیه کرده خمس ندارد و اگر جلوتر از آن تهیه کرده بنا بر احتیاط واجب خمسش را بدهد.
۲۶. مقدار پولی که در سال خرید مسکن پس انداز نموده خمس ندارد و اگر جلوتر از آن تهیه کرده بنا بر احتیاط واجب خمسش را بدهد.
۲۷. خمس دارد ولی تا مادامی که به آن نیاز دارد پرداختش واجب نیست.
۲۸. اگر عین مال ارث باقی باشد خمس ندارد.
۲۹. اگر کفن را از پول مخمس خریده خمس ندارد.
۳۰. اگر با پول بین سال که از درآمد همان سال باشد خریده است خمس ندارد.

تبصره: پاداش کارمندان مکم هدیه را دارد.